

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва вазъи ҳуқуқии наҷотдиҳандагон

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2005, № 3, мод. 122; с. 2007, № 3, мод. 159; с. 2010, № 12, қ. 1 мод. 807)

(Қонуни ҚТ аз 5.03.2007 № 227, аз 29.12.2010 № 645, аз 2.01.2019 № 1566)

Қонуни мазкур асосҳои умумии ташкилию ҳуқуқии таъсис ва фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳиро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намуда, ҳуқуқу ӯҳдадориҳо ва масъулияти наҷотдиҳандагонро муқаррар месозад, асосҳои сиёсати давлатиро дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқию иҷтимоии наҷотдиҳандагон ва дигар шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рафъи ҳолатҳои фавқулоддаи дорои хусусияти табиӣ ва техногенӣ (минбаъд – ҳолатҳои фавқулодда) иштирок мекунанд, танзим менамояд.

Боби 1. Муқаррароти умумӣ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ - маҷмӯи мақомоти идора ва қувваю воситаҳоест, ки баҳри ҳалли масъалаҳои пешгирӣ ва рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, тибқи вазифа дар низоми ягона муттаҳид карда шудаанд, ки асоси онро сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ташкил медиҳанд. Сохтори садамавию наҷотдиҳӣ - сохтори мустақил, ё як қузъи ҳайати хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ буда, барои анҷом додани корҳои садамавию наҷотдиҳӣ таъин гардидааст. Асоси онро наҷотдиҳандагони бо техникаи махсус, таҷҳизот, асбобу анҷом ва мавод ҷиҳозонидашуда ташкил медиҳанд.

Наҷотдиҳанда - шахсе, ки аз аттестатсия гузашта, барои иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ омода аст.

Корҳои садамавию наҷотдиҳӣ - амалиёт барои наҷоти одамон, арзишҳои моддию фарҳангӣ, ҳифзи муҳити зист дар минтақаи ҳолатҳои фавқулодда, маҳдуд намудан ва ё то ҳадди имкон кам кардани сатҳи таъсири омилҳои хатарноки ба онҳо хос мебошанд. Корҳои садамавию наҷотдиҳӣ дорои омилҳои мебошанд, ки ба ҳаёт ва саломатии шахсони ба ин кор мутасаддӣ таҳдид намуда, омодагии зарурӣ, либосу анҷом ва таҷҳизоти махсусро талаб мекунанд.

Корҳои таъхирнопазир ҳангоми рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда - фаъолиятест, ҷиҳати таъмини ҳамаҷонибаи корҳои садамавию наҷотдиҳӣ,

расонидани ёри тиббӣ ва дигар намудҳои ёрӣ ба аҳолии ҳангоми ҳолатҳои фавқулодда зарардида, фароҳам овардани шароити лозимӣ барои ҳифзи ҳаёту саломатии одамон ва нигоҳ доштани қобилияти кории онҳо.

Вазъи ҳуқуқии наҷотдиҳандагон - маҷмӯи ҳуқуқу ўҳдадорихоест, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд ва давлат ба наҷотдиҳандагон кафолат додааст. Хусусиятҳои мақоми наҷотдиҳандагон бо назардошти иштироки онҳо дар гузаронидани корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда ва таҳдиди онҳо ба ҳаёту саломатии наҷотдиҳандагон муайян мешаванд.

Воситаҳои садамавию наҷотдиҳӣ - маҳсулоти техникӣ, илмию техникӣ ва зеҳнӣ, аз ҷумла, воситаҳои махсуси алоқа ва идоракунӣ, техника, таҷҳизот, асбобу анҷом, амвол, мавод ва воситаҳои методии видеоӣ ва аксҳо оид ба технологияи корҳои садамавию наҷотдиҳӣ, инчунин маводи барномавӣ ва маҷмӯи маълумот барои мошинҳои электронии ҳисоббарор ва дигар воситаҳоест, ки барои иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ муқаррар гардидаанд.

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва вазъи ҳуқуқии наҷотдиҳандагон

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва вазъи ҳуқуқии наҷотдиҳандагон ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (Қонуни ҚТ аз 2.01.2019 № 1566).

Моддаи 3. Принципиҳои асосии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва наҷотдиҳандагон

Принципиҳои асосии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва наҷотдиҳандагон иборатанд аз:

- башардӯстӣ ва шафқат, ки вазифаҳои наҷоти ҳаёт, нигоҳ доштани саломатии одамон ва ҳифзи муҳити зистро ҳангоми руҳ додани ҳолатҳои фавқулодда, дар мадди аввал мегузоранд;
- яккасардории роҳбарӣ ба хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ;
- хатари асоснок ва таъмини беҳатарӣ ҳангоми гузаронидани корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва корҳои таъхирнопазир;

- омодагии доимии хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ба аксуламали фаврӣ ҳангоми сар задани ҳолатҳои фавқулодда.

Моддаи 4. Дастгирии давлатии хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва наҷотдиҳандагон

Давлат ба хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, ки қувваи ягонаи системаи давлатӣ оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда ба ҳисоб мераванд, ҳамаҷониба кӯмак мерасонад, аз ин рӯ:

- барои хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ маҷмӯи имтиёзҳоро муқаррар мекунад;
- ба ташкилотҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар омода намудан ва ҷиҳозонидани хадамот ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии таъсисдодашуда ҳамкорӣ намуда, инчунин дар омода намудани шаҳрвандоне, ки хоҳиш доранд аз рӯи барномаи тайёр намудани наҷотдиҳандагон таълим гиранд, ёрӣ мерасонад;
- маҷмӯи тадбирҳоро оид ба ҳимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии наҷотдиҳандагон ва аъзои оилаҳои онҳо пешбинӣ менамояд.

Моддаи 5. Намудҳои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Ба корҳои садамавию наҷотдиҳӣ корҳои ҷустуҷӯию наҷотдиҳӣ, наҷотдиҳии кӯҳӣ, аз газ наҷотдиҳӣ, корҳои зидди фавворазанӣ, корҳои садамавию наҷотдиҳие, ки ба хомӯш кардани сӯхторҳо ва рафъи оқибатҳои тиббии санитарии ҳолатҳои фавқулодда вобастаанд, инчунин дигар корҳои, ки номгӯяшонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, мансубанд.

Боби 2. Хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Моддаи 6. Вазифаҳои хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Вазифаҳои асосии хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ инҳоянд:

- дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани мақомоти идоракунӣ, қувва ва воситаҳои хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ барои интиқол додани онҳо ба минтақаи ҳолатҳои фавқулодда ва иҷрои корҳои ҷиҳати рафъи оқибатҳои онҳо;
- назорати омодагии иншооту ҳудудҳои таҳти хизматрасонӣ қарордошта барои дар онҳо гузаронидани корҳои оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда;

- рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар иншооту ҳудудҳои таҳти хизматрасонӣ қарордошта.

Ҷайр аз ин, мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба зиммаи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ чунин вазифаҳо метавонанд гузошта шаванд:

- иштирок дар таҳияи нақшаҳои пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда дар иншоот ва ҳудудҳои таҳти хизматрасонӣ қарордошта ва нақшаҳои ҳамкорӣ ҳангоми рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар дигар иншоотҳо ва ҳудудҳо;

- иштирок дар гузаронидани экспертизаҳои пешбинишуда, ҷиҳати татбиқи лоиҳаю қарорҳо дар иншоотҳо ва ҳудудҳои таҳти хизматрасонӣ қарордошта, инчунин дар равандҳои, ки метавонанд ба таъмини ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда дар иншооти зикргардида таъсир расонанд;

- назорат дар соҳаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда;

- иштирок дар назорат оид ба риояи талаботи технологӣ ва муҳандисию техникӣ дар соҳаи пешгирии ҳолатҳои фавқулодда;

- иштирок дар омода намудани қарорҳо оид ба таъсисдиҳӣ, ҷойгиронӣ, муайян кардани ҳайати феҳристӣ (номенклатура) ва ҳаҷмҳои эҳтиётии захираҳои моддӣ барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда;

- тарҷибу ташвиқи донишҳо дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, иштирок дар омода сохтани аҳоли ва кормандони ташкилотҳо барои амалиёт дар шароити ҳолатҳои фавқулодда;

- иштирок дар таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба масъалаҳои ташкил ва гузаронидани корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва корҳои таъхирнопазир;

- таҳияи пешниҳодот ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ оид ба масъалаҳои таъминоти ҳуқуқӣ ва техникӣ фаъолияти хадамот ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, ҳифзи иҷтимоии наҷотдиҳандагон ва дигар кормандони хадамот ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ;

- иштирок дар таҳия, истеҳсоли воситаҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва инчунин, дигар вазифаҳои дар чорҷӯбаи вазифаҳои башардӯстона қарордошта, ки ба ўҳдаи системаи ягонаи давлатӣ оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда гузошта шудаанд.

Номгӯи пурраи вазифаҳои ба зиммаи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ гузошташуда дар мувофиқа бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатие, ки махсус барои ҳалли масоили ба ҳифзи аҳоли аз ҳолатҳои фавқулодда сафарбар карда шуда, аз рӯи масъулиятшон дар

низомнома ё ин ки оинномаҳои хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ зикр гардидаанд, муайян карда мешаванд.

Моддаи 7. Таъсиси хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ метавонанд ба тарзи зерин таъсис дода шаванд:

- дар асоси штати доимӣ - хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, аз ҷумла хадамоти ҳарбикунонидашудаи наҷотдиҳӣ-кӯҳии ҷумҳуриявӣ, зиддифаввораӣ, наҷотдиҳӣ аз газ, оташнишонӣ, наҷотдиҳӣ дар об, дигар воҳидҳо ва сохторҳои махсусгардонидашудаи наҷотдиҳии фаврӣ дар соҳаи ҳолатҳои фавқулодда (Қонуни ҚТ аз 2.01.2019 № 1566);

- дар асоси ҷайриштатӣ - сохторҳои ҷайриштатии садамавию наҷотдиҳӣ, аз ҷумла сохторҳои ихтиёрии наҷотдиҳии кӯҳӣ, зиддифаввораӣ, наҷотдиҳӣ аз газ, оташнишонӣ, наҷотдиҳӣ дар об;

- дар асосҳои ҷамъиятӣ - сохторҳои садамавию наҷотдиҳии ҷамъиятӣ (Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 645).

Хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ ташкил карда мешаванд:

- дар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ - бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи пешниҳоди мақомоти маҳалии ҳокимияти давлатии дахлдор дар мувофиқа бо мақомоти махсуси давлатии барои ҳалли масъалаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ваколатдоршуда (минбаъд - мақомоти ваколатдори ҷумҳуриявӣ):

- бо қарори вазорату идораҳои дахлдор дар ташкилотҳои, ки як ё якчанд намуди фаъолият дошта, ҳангоми татбиқи онҳо мавҷудияти ҳатмии хадамоти садамавию наҷотдиҳии худ бо пешниҳоди роҳбарони ташкилотҳо дар доираи шумораи муайяншудаи штатӣ дар мувофиқа бо мақомоти минтақавии махсус барои ҳалли масъалаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда ваколатдоршуда (минбаъд - мақомоти ваколатдори минтақавӣ) пешбинӣ шудааст. Низомнома ва оинномаҳои хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, аз ҷумла хадамоти ҳарбикунонидашудаи наҷотдиҳӣ-кӯҳии ҷумҳуриявии Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 645, аз 2.01.2019 № 1566).

Сохторҳои садамавию наҷотдиҳии чайриштатиро ташкилотҳо бо тартиби ҳатмӣ аз ҷумлаи кормандони худ, агар инро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ карда бошад, ё бо қарори маъмурияти ташкилот бо тартибе, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, таъсис медиҳанд.

Сохторҳои садамавию наҷотдиҳии ҷамъиятӣ аз ҷониби иттиҳодияҳое, ки вазифаи оинномавиашон иштирок дар иҷрои корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда мебошад, таъсис дода мешаванд.

Моддаи 8. Ҳайати хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Ҳайат ва сохтори хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ аз тарафи мақомоти маҳалии иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ташкилот ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии онҳоро таъсисдиҳанда, бо назардошти вазифаҳои ба зиммаи онҳо оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда гузошташуда ва талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 9. Мукамалсозии ҳайати хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Мукамалсозии ҳайати хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ба таври ихтиёрӣ анҷом дода мешавад.

Дар хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, ба муассисаҳои таълимии оид ба тайёр намудани наҷотдиҳандагон, ба вазифаи наҷотдиҳанда он шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешаванд, ки соҳиби таҳсилоти миёнаи (пурраи) умумӣ буда, ҳангоми санҷиши тиббӣ барои иҷрои корҳои наҷотдиҳӣ муносиб доништа шудаанд ва ба талаботи дараҷаи омодагии касбӣ ва ҷисмонӣ, инчунин ба талаботи рӯҳию ахлоқӣ ҷавобгӯ мебошанд.

Ба иҷрои бевоситаи вазифаҳои наҷотдиҳандагон дар хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, шахрвандоне роҳ дода мешаванд, ки ба синни 20 расидаанд, дорои таҳсилоти миёнаи (пурраи) умумӣ мебошанд ва аз рӯи барномаи тарбияи наҷотдиҳандагон таълим гирифта, мувофиқи тартиби муайяншуда барои иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ аз ҷониби сохторҳои махсуси ваколатдори Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз аттестатсия гузаштаанд (Қонуни ҚТ аз 5.03.2007 № 227).

Ҳангоми қабули шахрвандон ба хадамоти садамавию наҷотдиҳии сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ ба вазифаи наҷотдиҳандагон бо онҳо шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ баста мешавад.

Моддаи 10. Баҳисобгирии қайди хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Ҳамаи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ бояд ҳатман ба таври баҳисобгирӣ ба қайд гирифта шаванд.

Баҳисобгирии қайди хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳиро тибқи тартиби муқарраргардида мақомоти махсуси маҳаллии ҳокимияти давлатии барои ҳалли вазифаҳои ҳифзи аҳоли ва ҳудудҳо аз ҳолатҳои фавқулодда ваколатдоршуда, дар доираи салоҳияти худ анҷом медиҳанд.

Моддаи 11. Фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Хусусияти махсус доштани фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ тақозо мекунад, ки ҳамаи кормандони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ фармону дастурҳои роҳбарони хадамот ва сохторҳои мазкурро бечунучаро иҷро намоянд. Талаботи мазкур ба сохторҳои чайриштатӣ ва ҷамъиятии садамавию наҷотдиҳӣ ҳангоми иштироки онҳо дар иҷрои корҳо ҷиҳати рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда низ дахл дорад.

Қаъ қардани кор чун воситаи ҳалли баҳси коллективи меҳнатӣ дар хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ манъ аст.

Хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ инчунин метавонанд фаъолияти худро ҷиҳати иҷрои корҳои наҷотдиҳӣ дар иншоот ва минтақаҳо дар асоси шартнома (қарордод) амалӣ намоянд.

Омодагии хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ ба аксуламал дар ҳолатҳои фавқулодда ва ба роҳ мондани корҳо, ҷиҳати рафъи онҳо дар ҷараёни аттестатсия ва санҷишҳои, ки мақомоти ба ин масъалаҳо ваколатдори давлатӣ дар доираи салоҳияти худ мегузаронанд, тафтиш карда мешавад.

Моддаи 12. Аттестатсияи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Ҳамаи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ бояд аз аттестатсиягузаранд.

Хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки аз аттестатсия нагузаштаанд ва ё ҳангоми тафтиш омодагии худро дар ҳолатҳои фавқулодда ва гузаронидани корҳо ҷиҳати рафъи онҳо нишон дода натавонистаанд, ба хизматрасонии ташкилотҳо аз рӯи шартнома ва ба иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ҷалб карда намешаванд.

Мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳангоми аттестатсияи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, метавонанд дар ҳолати ба талаботи касбӣ ҷавобгӯ набудани фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои касбии садамавии наҷотдиҳӣ, ки аз тарафи ин ё он ташкилотҳо таъсис ёфтаанд, ё ба онҳо ба таври шартномавӣ хизмат мерасонанд, фаъолияти ин ташкилотҳоро пурра ё қисман боздоранд.

Моддаи 13. Ҷалби хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ҷиҳати рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда

Хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ барои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар мавридҳои зерин ҷалб карда мешаванд:

- мувофиқи нақшаҳо оид ба пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда дар иншоот ва ҳудуде, ки хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳии мазкур ба онҳо хизмат мерасонанд;
- мувофиқи нақшаҳои ҳамкорӣ ҳангоми рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар дигар иншоот ва ҳудуд;
- аз рӯи тартиби муқарраргардида ҳангоми сар задан ва авҷ гирифтани ҳолатҳои фавқулодда;
- бо қарори шахсони мансабдори мақомоти ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, шахсони ҳуқуқӣ, ки роҳбарии хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳиро ба ўҳда доранд, ё ба ин мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси дархости мақомоти ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимити давлатӣ инчунин ташкилотҳое, ки дар ҳудудашон ҳолатҳои фавқулодда ба амал омадаанд ваколатдоранд, ё ки мувофиқи ваколаташон дар асоси дархости роҳбарияти ҳолатҳои фавқулодда, ё ин ки дар мувофиқа бо мақомот ва роҳбарияти зикргардида, рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда муайян шудааст.

Чалб намудани хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ барои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 14. Роҳбарӣ ба корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда

Роҳбарӣ ба тамоми қувваҳо ва воситаҳои, ки барои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда чалб гардидаанд ва ташкили ҳамкории миёни онҳо аз ҷониби роҳбарони хадамоту сохторҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда ба амал бароварда мешавад.

Роҳбарони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки аввалин шуда ба минтақаи ҳолати фавқулодда ҳозир шудаанд, ваколати роҳбарии рафъи ҳолатҳои фавқулоддаро ба ўҳдаи худ мегиранд ва то омадани роҳбарони амалиёт оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда, ки онҳоро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, нақшаҳои пешгирӣ ва рафъи ҳолатҳои фавқулодда муайян намудаанд, ё аз тарафи мақомоти ҳокимияти давлатӣ, роҳбарони ташкилотҳо муқаррар гаштаанд ва онҳо барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ба амал бамақомати ваколатдоранд, ин вазифаро иҷро менамоянд.

Қарорҳои роҳбарони рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, барои тамоми шаҳрвандон ва ташкилотҳои, ки дар минтақаи ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд, ҳатмӣ аст, агар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳолати дигарро пешбинӣ накарда бошад.

Ҳеҷ кас ҳуқуқ надорад ба фаъолияти роҳбарони рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар хусуси роҳбарӣ ба корҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда даҳлат намояд, ба ҷайр аз ҳолатҳои мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз иҷрои вазифа дур намудани онҳо ва ба зиммаи худ гирифтани вазифа ё таъин намудани шахси дигари мансабдор.

Ваколати роҳбарии рафъи ҳолатҳои фавқулодда аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, роҳбарияти ташкилотҳо тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Дар мавридҳои зарурати фавқулодда роҳбарони рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҳуқуқ доранд оид ба масъалаҳои зерин мустақилона қарор қабул намоянд:

- дар хусуси гузаронидани чорабиниҳои тахливи (эвакуатсионӣ);
- дар хусуси манъ намудани фаъолияти ташкилотҳои, ки дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд;

- дар хусуси гузаронидани корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ дар иншоот ва ҳудуди ташкилотҳои, ки дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд;
- дар хусуси маҳдуд намудани рафтуомади одамон ба минтақаи ҳолати фавқулодда;
- дар хусуси бекор кардани брони захираҳои моддии рафӣ ҳолатҳои фавқулоддаи ташкилотҳои, ки дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд;
- дар хусуси истифода аз воситаҳои алоқа, нақлиёт ва дигар амволи ташкилотҳои дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгирбуда, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон;
- дар хусуси ба корҳои оид ба рафӣ оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷалб намудани сохторҳои ҷайриштатӣ ва ҷамъиятии садамавӣ наҷотдиҳӣ, инчунин наҷотдиҳандагони ба ҳайати сохторҳои мазкур дохилнабуда, дар сурати мавҷуд будани ҳуҷҷате, ки аз аттестатсия барои иҷрои корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ гузаштани онҳоро тасдиқ мекунад;
- дар хусуси ихтиёран ҷалб намудани аҳоли барои иҷрои корҳои таъхирнопазир, инчунин шаҳрвандони алоҳидае, ки наҷотдиҳанда нестанд, аммо барои иҷрои корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ розӣ шудаанд;
- дар хусуси андешидани дигар чораҳои зарурие, ки дар рафти авҷи ҳолатҳои фавқулодда ва рафти корҳо ба миён омадаанд.

Роҳбарони рафӣ ҳолатҳои фавқулодда вазифадоранд чиҳати ҳарчӣ тезтар огоҳонидани мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, роҳбарони ташкилотҳо аз қарорҳои дар ҳолати зарурати фавқулодда қабулкардаи худ тамоми чораҳоро андешанд.

Роҳбарони рафӣ ҳолатҳои фавқулодда, роҳбарони хадамоти садамавӣ наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ барои ба даст овардани маълумоти пурра ва дақиқ дар бораи ҳолатҳои фавқулодда, ки барои ташкили кор чиҳати рафӣ оқибатҳои онҳо заруранд, ҳуқуқ доранд.

Дар ҳолати аз нигоҳи технологӣ ҷайриимкон гаштани иҷрои ҳамаи корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ, роҳбарони рафӣ ҳолатҳои фавқулодда метавонанд, чиҳати қисман ва ё пурра манъ намудани корҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ қарор қабул намоянд ва оид ба наҷоти одамони дар минтақаи ҳолатҳои фавқулодда буда чораҳои аввалиндараҷа андешанд.

Моддаи 15. Ҷуброни харочоти хадамоти садамавӣ наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавӣ наҷотдиҳӣ чиҳати рафӣ ҳолатҳои фавқулодда

Чуброни харочоти интиқол ва ҷойгирнамоии хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки барои иҷрои корҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҷалб гардидаанд, таъминоти моддӣ-техникӣ, молиявӣ ва ҷайра, онҳо, инчунин барои пардохти музди меҳнати наҷотдиҳандагон, кормандони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, додани мукофот ба онҳо, додани рухсатиҳои иловагии пардохтшаванда, хизмати тиббӣ ва пардохти маблағ ба наҷотдиҳандагони муваққатан ҷайри қобили меҳнат, ки ҳангоми иҷрои корҳои мазкур зарар дидаанд, мувофиқи шартнома оид ба хизматрасонии ташкилотҳо ва ё аз воситаҳои барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҷудокардашуда, анҷом дода мешавад.

Моддаи 16. Мусоидат ба хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ дар татбиқи фаъолияти онҳо

Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо вазифадоранд ба хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки ба минтақаҳои ҳолати фавқулодда раҳсипоранд, ёри ҳамаҷониба расонанд, аз ҷумла онҳоро бо нақлиёт ва воситаҳои моддию техникаи зарурӣ таъмин намоянд.

Нақлиёти таъҷилии сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, бояд ранги ороишии намунаи муқарраргашта ва бонгҳои садой ва равшании махсус дошта бошанд.

Ҳангоми ба ҷои иҷрои корҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда рафтани нақлиёти таъҷилии сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ онҳо ҳуқуқи дар навбати аввал дар фурудгоҳҳо, нуқтаҳои фуруши сӯзишворӣ бо маводи сӯзишворию равчанҳои молиданӣ таъмин шудан, инчунин ҳуқуқи дар навбати аввал гузаронидани корҳои таъмириро дар нуқтаҳои хизматрасонии техникӣ ва фурудгоҳҳо, сарфи назар аз шакли моликиятшон, доро мебошанд.

Бо мақсади таъмини омодагии мунтазами хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ барои иҷрои корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии мазкур дар мӯҳлате, ки бо роҳбарони хадамот ва сохторҳои номбурда мувофиқа шудааст, ба ҷамъомадҳои ҷарбӣ дар сохторҳои ҷарбию оперативии Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон даъват карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 5.03.2007 № 227).

Моддаи 17. Ҳамоҳангсозии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Ҳамоҳангсозии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсадҳои зерин анҷом дода мешавад:

- ҷалби фаврии воситаҳои зарурӣ барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда;
- таҳияи пешниҳодоти мувофиқашуда ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ оид ба такмили қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда, инчунин дар соҳаи ҳифзи иҷтимоии наҷотдиҳандагон ва аъзои оилаи онҳо;
- ба таври ягона таҳия кардани заминаи меъёрӣ ва ҳуқуқии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ;
- ба роҳ мондани сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи истеҳсоли воситаҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва дар масъалаҳои таъминоти моддию техникаи хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ;
- ҳамоҳангсозии ҳамкорӣ миёни хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ, сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ ва қувваҳои дигар ҳангоми иҷрои корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда дар минтақаҳои дахлдор;
- ҳалли масъалаҳои омодагории наҷотдиҳандагон, шахсони мансабдори хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ, ки дар иҷрои корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда иштирок мекунанд.

Ҳамоҳангсозии фаъолияти хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз ҷониби мақомоти махсуси давлатӣ, ки ваколатдори соҳаи ҳифзи аҳоли ва ҳудуд аз ҳолатҳои фавқулодда мебошанд, анҷом дода мешавад.

Моддаи 18. Кӯчонидан, ба дигар намуди кор гузаронидан ва барҳам додани хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

Асоси ба ҷои дигар кӯчонидан, ба дигар намуди кори садамавию наҷотдиҳӣ гузаронидан ё барҳам додани хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ касбӣ, инчунин барои барҳам додани сохторҳои ҷайриштатии садамавию наҷотдиҳӣ, ки таъсиси ҳатмии онҳо қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, қатъи гаштани фаъолияти ташкилотҳои, ки аз ҷониби ин хадамот хизмат расонида мешавад ва ё бартараф гардидани хатари сар задани ҳолатҳои фавқулодда, ки ин қувваҳо барои рафъи оқибатҳои онҳо таъин гардидаанд, ба шумор меравад.

Қарор дар хусуси ба ҷои дигар кӯчонидан, ба дигар намуди кор гузаронидан ё барҳам додани сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ касбӣ, инчунин қарор дар

бораи барҳам додани сохторҳои садамавию наҷотдиҳии чайриштатӣ, ки таъсиси ҳатмии онҳоро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, аз тарафи мақомоте, ки қарори таъсиси онҳоро қабул намудааст, қабул карда мешавад.

Барҳамдиҳии сохторҳои садамавию наҷотдиҳии ҷамъиятӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси гражданиҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 19. Маблаҷгузориҳо ва таъминоти моддии хадмоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ

(Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 645)

Маблаҷгузориҳои фаъолияти хадмоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ аз ҳисоби маблаҷҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- маблаҷҳои буҷети ҷумҳуриявӣ, фондҳо ва дигар маблаҷҳои буҷетии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин маблаҷҳои молиявии ташкилотҳои, ки хадмоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳиро таъсис дода, нигоҳ медоранд;
- маблаҷҳои молиявие, ки аз татбиқи шартномаҳои хизматрасонӣ ба ташкилотҳо ба даст оварда мешаванд;
- аз ҳисоби маблаҷҳои захиравии молиявие, ки мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҷудо карда мешаванд;
- фондҳои ҷамъиятӣ, ки аз ҳисоби ҳаққи аъзогӣ ва хайрияҳои ихтиёрии шаҳрвандон ва ташкилотҳо барои ҳимоя ва наҷоти одамон, расонидани ёрӣ ба онҳо дар ҳолатҳои фавқулодда ташкил гардидаанд;
- манбаъҳои дигар, ки ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ нестанд.

Тартиби таъминоти моддии хадмоти ҳарбикунонидашудаи наҷотдиҳӣ-кӯҳии ҷумҳуриявии Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи гражданиҳои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 645, аз 2.01.2019 № 1566).

Боби 3. Наҷотдиҳандагон ва вазъи ҳуқуқии онҳо

Моддаи 20. Наҷотдиҳандагон

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди гузаштан аз муоинаи тиббӣ, иҷрои меъёрҳои омодагии ҷисмонӣ, таълим аз рӯи барномаи омодагории

наҷотдиҳандагон ва аттестатсия аз рӯи иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ, ба мақоми наҷотдиҳанда соҳиб мегарданд.

Ҳангоми қабули қарор аз тарафи мақомоти аттестатсионӣ дар бораи додани мақоми наҷотдиҳанда ба шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз рӯи намунаи муқарраршуда шаҳодатнома, дафтарчаи наҷотдиҳанда, нишонаи маҳсус (жетон), ки дар он ному насаб, гурӯҳи хун ва рақами қайди наҷотдиҳанда сабт шудааст, дода мешавад.

Дафтарчаи наҷотдиҳанда барои ба қайд гирифтани иштироки наҷотдиҳанда дар корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда таъин гардидааст. Низомномаи дафтарчаи наҷотдиҳандаро мақомоти давлатии ба ин масъала ваколатдор тасдиқ мекунад.

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба синни 20 солагӣ расидаанд, метавонанд наҷотдиҳанда шаванд.

Наҷотдиҳандагоне, ки аз аттестатсия нагузаштаанд, мақоми наҷотдиҳандаро аз даст медиҳанд.

Моддаи 21. Ҳуқуқҳои наҷотдиҳандагон

Наҷотдиҳандагоне, ки ба корҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҷалб гардидаанд, ҳуқуқ доранд ҳангоми рафтани ба ҷои иҷрои корҳои зикргашта ба ҳама навъҳои нақлиёт бенавбат чипта харанд.

Ҳангоми иҷрои корҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда, наҷотдиҳандагон ҳуқуқҳои зеринро доранд:

- доштани маълумоти пурра ва дақиқа, ки барои иҷрои вазифаҳои заруранд;
- бемамониат гузаштан ба ҳудуд ва иншооти истеҳсолии ташкилотҳо, биноҳои истиқоматӣ барои иҷрои корҳои оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда;
- талаб намудани риояи чораҳои амнияти муқарраршуда аз ҳамаи шахсони дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгирбуда;
- доштани либосу анҷом ва таҷҳизот мувофиқи технологияи иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ;
- тибқи тартиби муқарраркардаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои наҷоти одамон ва дар ҳолатҳои зарурати фавқулодда истифода бурдани воситаҳои алоқа, нақлиёт, амвол ва дигар воситаҳои моддии ташкилотҳои, ки дар минтақаҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷойгиранд.

Наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, ки дар ҷараёни иҷрои вазифаҳои тибқи

шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ муқарраргашта, инчунин дигар наҷотдиҳандагоне, ки ҳангоми иҷрои корҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда осеб дидаанд, мувофиқи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муассиса ва марказҳои барқароркунии саломатӣ барои табобати тиббӣ ва психологӣ ройгон ҳуқуқ доранд.

Наҷотдиҳандагон мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нафақаи имтиёзнок ҳуқуқ доранд.

Моддаи 22. Кафолати фаъолияти наҷотдиҳандагон

Дар ҷараёни иҷрои корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, наҷотдиҳандагон танҳо ба роҳбарони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки дар ҳаёти он мебошанд, итоат менамоянд.

Ҳеҷ кас ҳуқуқ надорад наҷотдиҳандагонро ба иҷрои вазифаҳо ва корҳои, ки шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ муқаррар накардааст, маҷбур намояд.

Моддаи 23. Ҷаҳддорӣҳои наҷотдиҳандагон

Наҷотдиҳандагон ҷаҳддоранд:

- ба иҷрои корҳо оид ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда омода бошанд, омодагии ҷисмонӣ, махсус, тиббӣ ва рӯҳии худро такмил диҳанд;
- малакаву маҳораташонро ҳангоми фаъолият дар ҳаёти сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ такмил диҳанд;
- технологияи иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳиро бечунучаро риоя намоянд;
- фаъолона зарардидагонро ҷустуҷӯ намоянд, ҷиҳати наҷот додани онҳо чораҳои зарурӣ андешанд, ба онҳо кӯмаки аввалияи тиббӣ ва дигар намудҳои ёриро расонанд;
- дар вақти гузаронидани корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда фармони сардорони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳие, ки наҷотдиҳандагон ба ҳаёти онҳо дохил мешаванд, бечунучаро иҷро намоянд;
- бо мақсади роҳ надодан ба зуҳури ҳолатҳои фавқулодда ба шахрвандон қоидаҳои беҳатарии рафтор ва тарзи амалиётро ҳангоми ба вукӯъ омадани онҳо фаҳмонанд.

Ҷаҳддорӣҳои наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳӣ касбӣ дар оинномаҳо ва дастурамалҳои

дахлдор муайян мегарданд ва қисми таркибии шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ ба ҳисоб мераванд.

Моддаи 24. Тартиби кор (хизмат) ва истироҳати наҷотдиҳандагон

Тартиби кори (хизмати) наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ тибқи қоидаҳои низоми кории дохилӣ, ҷадвали навбатдорӣ, ҷадвали дарсӣ ё чорабиниҳои дигар оид ба омодагии махсус муайян карда мешавад.

Тартиби баҳисобгирии иштироки наҷотдиҳандагон дар корҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда дар асоси дафтарчаи наҷотдиҳанда анҷом дода мешавад.

Ҳангоми иҷрои корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда, тартиби кор ва давомнокии рӯзи кории наҷотдиҳандагон мумкин таҷйир ёбад. Дар чунин маврид рӯзи корӣ аз тарафи роҳбарони амалиётҳои рафъи ҳолатҳои фавқулодда, бо назардошти хусусияти ҳолатҳои фавқулодда, шароити иҷрои корҳо оид ба рафъи онҳо ва бо тавсияи духтурон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 25. Пардохти музди меҳнати наҷотдиҳандагон

Манбаи музди меҳнати наҷотдиҳандагони хадамот ва сохторҳои касбии садамавию наҷотдиҳӣ муқаррар карда мешаванд:

- барои хадамот ва сохторҳои касбии садамавию наҷотдиҳӣ, ки ба сохтори Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазоратҳо ва муассисаҳои дигари ҷумҳуриявӣ, мансубанд аз ҳисоби маблаҷҳои буҷетии аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъиншуда (Қонуни ҚТ аз 5.03.2007 № 227);

- барои хадамотҳо ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии муассиса ва ташкилотҳо аз ҳисоби маъмурияти ин муассиса ва ташкилотҳо;

- барои қисмҳо ва сохторҳои ҳарбикунонидашудаи наҷотдиҳии кӯҳӣ, ки дар асоси шартнома фаъолият менамоянд, аз ҳисоби маблаҷҳои, ки дар асоси шартнома ворид мегарданд (Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 645).

Моддаи 26. Ҳуқуқ ба манзил

Ба наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои наҷотдиҳии касбии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, вазоратҳо кумитаҳои давлатӣ ва муассисаҳо ва инчунин аъзои оилашон, ки ҳамроҳи онҳо зиндагӣ мекунанд, манзили истиқоматӣ аз рӯи тартиб ва меъёрҳои, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, дода мешавад.

Барои беҳтар кардани шароити манзилӣ ва бо манзил таъмин намудани наҷотдиҳандагони мӯҳтоҷ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, муассиса

ва ташкилотҳо, дар сурати доштани имкониятҳои молиявии мувофиқ, метавонанд дар асоси тартиботи дар қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраркардашуда утоқҳои манзилӣ харанд, ё ин ки хонаҳои истиқоматӣ созанд.

Оилаҳои наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбие, ки ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ вафот кардаанд, инчунин оилаҳои наҷотдиҳандагоне, ки барои иҷрои корҳо оид ба рафъи ҳолатҳои фавқулодда ҷалб гардида, ҳангоми иҷрои корҳои мазкур ҳалок гаштаанд (вафот кардаанд), ба гирифтани манзил (беҳтар кардани шароити манзилӣ) эҳтиёҷ доранд, ҳуқуқи гирифтани он (беҳтар кардани шароити манзилӣ)-ро нигоҳ медоранд. Манзили истиқоматӣ ба оилаҳои мазкур дар навбати аввал дода мешавад.

Наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ барои дар навбати аввал ба хонаҳояшон гузаронидани хати телефон ҳуқуқ доранд.

Моддаи 27. Кафолатҳои сучуртавии наҷотдиҳандагон

Ҳаёт ва саломатии наҷотдиҳандагон бояд ба таври ҳатмӣ сучурта карда шавад. Тартибу шартҳои сучуртаи ҳаёт ва саломатии наҷотдиҳандагон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 28. Ҳифзи иҷтимоии аъзои оилаи наҷотдиҳандагон

Аъзои оилаи наҷотдиҳандагони хадамоти садамавию наҷотдиҳии касбӣ ва сохторҳои садамавию наҷотдиҳии касбӣ, ки ҳангоми иҷрои ўҳдадориҳои бар зиммаи онҳо мувофиқи шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ гузошташуда вафот кардаанд, инчунин аъзои оилаҳои дигар наҷотдиҳандагоне, ки дар давраи иштирок дар гузаронидани корҳои рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда вафот кардаанд, дар тӯли як сол ҳуқуқи имтиёзҳоеро, ки онҳо чун аъзои оила мувофиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мебарданд, нигоҳ медоранд. Таъмини нафақаи аъзои оилаҳои наҷотдиҳандагон дар ҳолати аз даст додани сарпараст мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 29. Шаҳрвандоне, ки наҷотдиҳанда набуда, чиҳати иҷрои корҳо ба рафъи оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда ҷалб карда мешаванд

Дар ҳолатҳои ниҳоят зарурӣ шаҳрвандони алоҳидае, ки наҷотдиҳанда нестанд, метавонанд бо хоҳиши худи онҳо ба иҷрои корҳои садамавию наҷотдиҳӣ ҷалб карда шаванд.

Қарор дар бораи ба иҷрои корҳои наҷотдиҳию садамавӣ ҷалб намудани шаҳрвандоне, ки наҷотдиҳанда нестанд, аз тарафи роҳбарони мақомоти

маҳалии ҳокимияти давлатӣ, роҳбарони ташкилотҳо, роҳбарони рафъи ҳолатҳои фавқулодда қабул карда мешавад.

Боби 4. Муқаррароти хотимаӣ

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсоне, ки дар вайрон кардани Қонуни мазкур гунаҳгор доништа мешаванд, мувофиқи қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 31. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон   Э. Раҳмон

ш. Душанбе

1 март соли 2005 № 83